

İZMİR ÜNİVERSİTELERİ PLATFORMU
DİJİTAL VATANDAŞLIK: BAĞIMLI VE ZORBA OLMA, İNTERNETİ BİLİNÇLİ VE GÜVENLİ KULLAN
AKRAN FARKINDALIĞI EĞİTİMİ PROJE DEĞERLENDİRME RAPORU

Akran Farkındalığı Eğitimi projesi kapsamında akran farkındalığı eğitimi ve akran görüşmeleri değerlendirmelerinin sonuçları bu raporda sunulmaktadır. Nisan 2019 tarihindeki İÜP toplantısında 'Akran Farkındalığı Eğitimi' çalışma komisyonu kurulmuş ve düzenli olarak toplanarak proje planlanmıştır. Proje 'Akran Farkındalığı Eğitimi' ve Akran görüşmeleri olmak üzere iki aşamaya sahiptir.

Aşama 1. Akran Farkındalığı Eğitimi

Akran farkındalığı yaratacak gönüllü öğrencilerin eğitimleri, internet bağımlılığı ve siber zorbalık temaları (farkındalık eğitimi) kapsamında gerçekleştirilmiştir. Sekiz İzmir Üniversitesinden akran farkındalığı yaratacak 30'ar gönüllü öğrenci seçilmiştir. Gönüllü akran öğrencilerin eğitimleri 19-20 Ekim 2019 tarihlerinde Cumartesi ve Pazar günleri iki gün 12 saatte Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlük salonlarında tamamlanmıştır. Tablo 1'de Akran Farkındalığı Eğitimi programı yer almaktadır.

Tablo 1. Akran Farkındalığı Eğitimi Programı

1.Gün – 19 Ekim 2019 Cumartesi	
9.30-9.45	Açılış Konuşması Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörü İzmir Üniversiteleri Platformu 2019 Dönem Başkanı Prof. Dr. Nükhet Hotar'ın konuşmaları
9.45-10.00	İÜP Sosyal Sorumluluk Projesi Program Tanıtımı: Dijital Vatandaşlık: Bağımlı ve Zorba Olma: İnterneti Güvenli ve Bilinçli Kullan/Akran Farkındalığı Eğitimi Programı Prof. Dr. Pınar SÜRAL ÖZER, Dokuz Eylül Üniversitesi Doç. Dr. Engin DENİZ ERİŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi
10.00-10.50	İnternet kullanımı-Riskli internet kullanım kriterleri Doç. Dr. Tolga GÜNVAR, Dokuz Eylül Üniversitesi
10.50-11.10	Çay arası
11.10-12.00	İnternet Bağımlılığı Doç. Dr. Medine YILMAZ, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Araş. Gör. Gülçin UYANIK, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
12.00-13.00	Öğle arası
13.00-14.30	Aile farkındalığı ve bağımlılık tespiti Dr. Öğr. Üyesi Avşar ARDIÇ, Ege Üniversitesi Doç. Dr. Ümit ŞAHBAZ, Ege Üniversitesi
14.30-14.50	Çay arası
14.50-15.50	İnteraktif öğrenme çalışma oturumu Doç. Dr. Emel KURUOĞLU KANDEMİR, Dokuz Eylül Üniversitesi Doç. Dr. Zekavet KABASAKAL, Dokuz Eylül Üniversitesi
15.50-16.30	Gün sonu değerlendirme, soru ve yanıtlar

2.Gün – 20 Ekim 2019 Pazar	
09.30-10.30	Siber zorbalık ve güvenlik Araş. Gör. Dr. Kadir DEMİR, Dokuz Eylül Üniversitesi
10.30-10.50	Çay arası
10.50-11.30	Dijital ve hukuki önlemler Öğr. Gör. Kevser ÇİMENLİ, Yaşar Üniversitesi Doç. Dr. Çandıre ŞENTÜRK, Yaşar Üniversitesi
11.30-12.30	İletişim becerileri Doç. Dr. Zekavet KABASAKAL, Dokuz Eylül Üniversitesi
12.30-13.30	Öğle Arası
13.30-14.30	İnternette bir gün ve hayır deme büyük grup çalışmaları Doç. Dr. Orkide BAKALIM, İzmir Demokrasi Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Mine MUYAN YILIK, İzmir Demokrasi Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Umüt ARSLAN, İzmir Demokrasi Üniversitesi
14.30-14.50	Çay arası
14.50-15.10	Süreç proşedürü özetleme Doç. Dr. Emel KURUOĞLU KANDEMİR, Dokuz Eylül Üniversitesi
15.10-15.20	Gün sonu değerlendirme, soru ve yanıtlar
15.20-16.30	Sertifika töreni

Gönüllü öğrenciler; 19 Ekim Cumartesi günü saat 9.00-9.30 arasında kayıt yaptırılacaktır.
Açılış Oturumu Dokuz Eylül Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (DESEM) 15 Temmuz Şehitler Salonu'nda yapılacaktır.
19 Ekim 2019 Cumartesi saat 11.10'dan itibaren eğitim Dokuz Eylül Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (DESEM) Bordo Salonunda olacaktır.

Eğitime katılıp öntest ve sontest sorularına yanıt veren ve sertifika alan toplam öğrenci sayısı 188'dir. Üniversitelere göre öğrenci sayıları Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo2. Üniversitelere Göre Öğrenci Sayıları

Üniversite	Öğrenci sayısı	Yüzde si
Ege Üniversitesi	26	13,8
Dokuz Eylül Üniversitesi	32	17,0
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	8	4,3
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	28	14,9
İzmir Demokrasi Üniversitesi	29	15,4
İzmir Bakırçay Üniversitesi	17	9,0
İzmir Ekonomi Üniversitesi	24	12,8
Yaşar Üniversitesi	24	12,8
Toplam	188	100,0

Tablo 3’de görüldüğü gibi 140 kız ve 48 erkek öğrenci katılmıştır. Öğrencilerimizin yaşamlarının son 10 yılını nerede geçirdikleri Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Katılım Sayıları

Cinsiyet	Öğrenci sayısı	Yüzde si
Kız	140	74,5
Erkek	48	25,5
Toplam	188	100,0

Tablo 4. Öğrencilerimizin Yaşamlarının Son 10 Yılında Nerede Geçirdikleri

Yaşam yeri	Öğrenci sayısı	Yüzdesi
Köy/Kasaba	10	5,3
İlçe	46	24,5

Şehir	46	24,5
Büyükşehir	86	45,7
Toplam	188	100,0

Öğrencilerimizin baba eğitim durumu Tablo 5’de ve anne eğitim durumu Tablo 6’da görülmektedir.

Tablo 5. Baba Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	Öğrenci sayısı	Yüzdesi
Okuryazar değil	3	1,6
Okuryazar	5	2,7
İlkokul+Ortaokul	81	43,1
Lise	52	27,7
Yüksekokul ve Üniversite	47	25
Toplam	188	100

Tablo 6. Anne Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	Öğrenci sayısı	Yüzdesi
Okuryazar değil	9	4,8
Okuryazar	15	8
İlkokul+Ortaokul	87	46,3
Lise	39	20,7
Yüksekokul ve Üniversite	38	20,2
Toplam	188	100

Öğrencilerimizin ‘Size göre gelir düzeyiniz nedir?’ sorusuna karşılık yanıtları Tablo 7’de görülmektedir.

Tablo 7. Gelir Düzeyi

Gelir Düzeyi	Öğrenci sayısı	Yüzdesi
Çok Düşük	5	2,7
Düşük	29	15,4
Orta	138	73,4
Yüksek	16	8,5
Toplam	188	100

Öğrencilerimizin kendi belirlemeleri ile günlük ortalama internet kullanma süresi (saat) Tablo 8’de yer almaktadır. 6 saat ve üstü internet kullanan %13’lük bir grup bağımlı kısma girebilecek gruptadır.

Tablo 8. İnternet kullanım süresi

İnternet Kullanım Süresi (Saat)	Öğrenci sayısı	Yüzdesi
1 ve altı	11	5,9
2-3	89	47,3
4-5	64	34
6 ve üstü	24	12,8
Toplam	188	100

Sosyal medyayı günlük olarak (facebook, twitter, instagram vb.) ne sıklıkta kullandıkları Tablo 9’da görülmektedir.

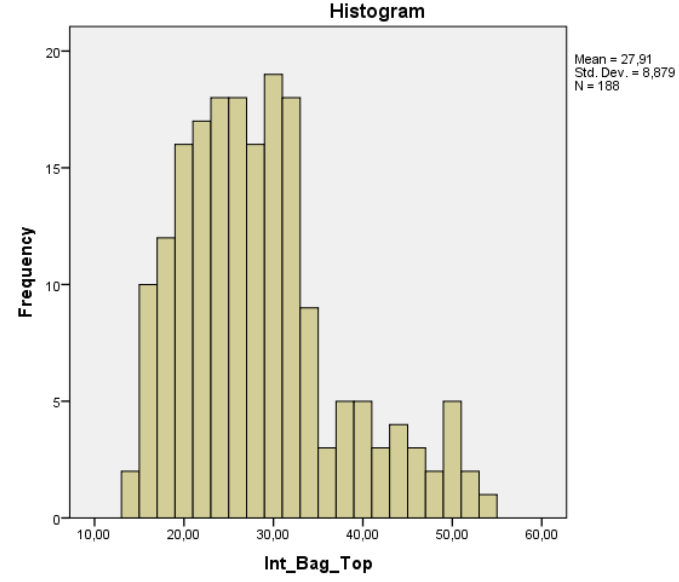
Tablo 9. Sosyal Medya Kullanım Sıklığı

Kullanım sıklığı	Öğrenci sayısı	Yüzde si
Hiç	3	1,6
Nadiren	9	4,8
Bazen	45	23,9
Sık sık	99	52,7
Her Zaman	32	17,0
Toplam	188	100,0

188 lisans öğrencisinin 12 sorudan oluşan Young İnternet Bağımlılığı Testi puan ortalaması 27,91 ($\pm 8,88$) olarak hesaplanmıştır. Tablo 10’da gruplanmış olarak puanlar ve Şekil 1’de de histogramı yer almaktadır. Öğrencilerin yaklaşık yüzde 50’si ortalama puan üstündedir. Bu durum bağımlılık göstergesidir.

Tablo 10. Young İnternet Bağımlılığı Testi Puanları

Grup	Puan	Öğrenci Sayısı	Yüzdeler Dilim	Kümülatif Öğrenci Sayısı	Kümülatif Yüzdeler
1	14-16	12	%8	12	%8
2	17-18	12	%8	24	%16
3	19-20	16	%8	40	%24
4	21-23	20	%9	60	%33
5	24-25	15	%9	75	%42
6	26-27	22	%9	97	%51
7	28-29	10	%11	117	%62
8	30-31	22	%12	139	%74
9	32-39	26	%13	165	%87
10	40-48	15	%13	180	%96
11	49-54	8	%4	188	%100

Şekil 1. Young İnternet Bağımlılığı Testi Puanı Histogramı

Eğitim öncesi ön-test ve sonrası son-testteki 33 sorudan sadece 7'sinde istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde ($\alpha=0.05$) anlamlı bilgi değişikliği bulunamamıştır. Eğitim durumları nedeni ile bildikleri konular olduğu için bilgi değişikliği olmadığı sonucu çıkarılabilir. 26 soru için eğitimin bilgi ölçümünde değişiklik oluşturduğu ve başarılı olduğu görülmüştür.

Aşama 2. Akran Etkileşimi Görüşmeleri

Akran farkındalığı etkileşimdeki akranına doldurtulan 'Akran etkileşimi görüşme formu' değerlendirmesi (1721 öğrenci) projenin ikinci aşamasını kapsamaktadır.

Akranların görüşme yaptıkları toplam sayı 1721 öğrencidir ve üniversitelere göre dağılımı Tablo 11'de ayrıca akranlarının yaş dağılımı da Tablo 12'de görülmektedir. Günlük internet kullanım süreleri Tablo 13'de yer almaktadır.

Tablo 11. Görüşülen Akranların Üniversitelere Göre Sayıları

Üniversite	Öğrenci sayısı	Yüzdesi
Ege Üniversitesi	169	9,8
Dokuz Eylül Üniversitesi	284	16,5
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	83	4,8
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	282	16,4
İzmir Demokrasi Üniversitesi	287	16,7
İzmir Bakırçay Üniversitesi	118	6,9
İzmir Ekonomi Üniversitesi	265	15,4

Yaşar Üniversitesi	233	13,5
Toplam	1721	100,0

Tablo 12. Görüşülen Akran Yaş Dağılımı

Yaş	Öğrenci Sayısı	Yüzdeler
17	2	,1
18	121	7,0
19	324	18,8
20	417	24,2
21	395	22,9
22	259	15,0
23	111	6,4
24	42	2,4
25	20	1,2
≥26	30	2,1
Toplam	1721	100,0

Tablo 13. Günlük İnternet Kullanım Süresi

Saat	Öğrenci Sayısı	Yüzdeler
1	19	1,1
2	64	3,7
3	552	32,1
4	592	34,4
5	412	24
6	82	4,8
Toplam	1721	100,0

Akranların görüştükleri akranlarının aktif olarak kullandıkları sosyal platform sayısı Tablo14'de yer almaktadır.

Tablo 14. Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Platform Sayısı

Platform Sayısı	Öğrenci Sayısı	Yüzdeler
0	25	1,5
1	308	17,9
2	467	27,1
3	550	31,9
4	235	13,7
5	85	4,9
6	23	1,3
7	10	,6
8	9	,5
9	3	,2
10	1	,1
11	2	,1
12	2	,1
14	1	,1
Toplam	1721	100,0

Yapılan çalışmada elde edilen veriler doğrultusunda internet bağımlılık testi ortalaması 44.95 çıkmıştır. Tablo 15’de puan aralıkları incelenebilir.

Tablo 15. İnternet Bağımlılığı Ölçeği

Puan Aralığı	Öğrenci Sayısı	Yüzdeler
19	34	2
20-30	430	22,5
31-40	452	26,3
41-50	380	22,2
51-60	279	16,2
61-70	116	6,7
71-80	55	3,1
81-90	11	0,8
91-100	3	0,2
101-110	1	0,1
Toplam	1721	100

Görüşme yapılan akranlardan yanıt veren 697 öğrenciye ait Memnuniyet Anketi Sonuçları Tablo 16’da yer almaktadır.

Tablo 16. Memnuniyet Anket Sonuçları

Soru Numarası	Memnuniyet Değeri (5 üzerinden)
1	4,7
2	4,5
3	4,6
4	4,6
5	4,7
6	4,6
7	4,4
8	4,4
9	4,3
Genel değerlendirme	4,5

Ayrıca, eğitim sonrasında iletişime geçilen akranların üniversiteleri sadece İzmir’deki üniversiteler olarak kalmamış, 66 farklı üniversiteden 170 öğrenciye görüşme formu uygulanmıştır. Projenin yayılması adına olumlu ve geliştirilebilir olduğu düşünülebilir. Görüşme yapılan üniversite ve öğrenci sayıları tekrar değerlendirilirse Tablo 17 incelenebilir.

Tablo 17. Eğitim Sonrasında İletişime Geçilen Akranların Üniversiteleri

Üniversite	Öğrenci Sayısı	Yüzdesi
Adnan Menderes Üniversitesi	8	0,46
Afyon Kocatepe Üniversitesi	11	0,64
Akdeniz Üniversitesi	4	0,23
Anadolu Üniversitesi	10	0,58
Ankara Üniversitesi	1	0,06
Aziz Kliment Ohridski Üniversitesi	1	0,06
Başkent Üniversitesi	2	0,12
Beykent Üniversitesi	3	0,17
Bilkent	2	0,12
Binali Yıldırım Üniversitesi	2	0,12
Biruni Üniversitesi	1	0,06
Boğaziçi Üniversitesi	4	0,23
Bozok Üniversitesi	1	0,06
Bülent Ecevit Üniversitesi	9	0,52
Celal Bayar Üniversitesi	16	0,93
Cumhuriyet Üniversitesi	2	0,12
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	3	0,17
Demokrasi Üniversitesi	28	1,63
Dokuz Eylül Üniversitesi	337	19,58
Dumlupınar Üniversitesi	1	0,06
Düzce Üniversitesi	1	0,06
Ege Üniversitesi	284	16,5
Erciyes Üniversitesi	1	0,06
Erzincan Üniversitesi	2	0,12
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	1	0,06
Faruk Saraç Üniversitesi	1	0,06
Fırat Üniversitesi	1	0,06
Galatasaray Üniversitesi	1	0,06
Gazi Üniversitesi	2	0,12
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	0,06
Gebze Teknik Üniversitesi	1	0,06

Gelişim Üniversitesi	2	0,12
Giresun Üniversitesi	1	0,06
Hacettepe Üniversitesi	5	0,29
İstanbul Kültür Üniversitesi	1	0,06
İstanbul Teknik Üniversitesi	1	0,06
İstanbul Üniversitesi	4	0,23
İstinye Üniversitesi	1	0,06
İzmir Bakırçay Üniversitesi	86	5
İzmir Demokrasi Üniversitesi	61	3,54
İzmir Ekonomi Üniversitesi	257	14,93
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	236	13,71
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	84	4,88
Kapadokya Üniversitesi	1	0,06
Kara Harp Okulu	1	0,06
Karadeniz Teknik Üniversitesi	2	0,12
Kocaeli Üniversitesi	2	0,12
Lise	2	0,12
Marmara Üniversitesi	2	0,12
Medeniyet Üniversitesi	1	0,06
Medipol Üniversitesi	3	0,17
Milli Savunma Üniversitesi	1	0,06
Mimar Sinan Güzel Sanatlar	2	0,12
MSKÜ	1	0,06
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2	0,12
Namık Kemal Üniversitesi	2	0,12
Okan Üniversitesi	2	0,12
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	2	0,12
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1	0,06
Osmangazi Üniversitesi	2	0,12
Pamukkale Üniversitesi	11	0,64
Sakarya Üniversitesi	2	0,12
Selçuk Üniversitesi	2	0,12
Süleyman Demirel Üniversitesi	2	0,12
Şeyh Edebali Üniversitesi	1	0,06
Technical of Sofia Üniversitesi	1	0,06
Trakya Üniversitesi	3	0,17

Uludağ Üniversitesi	2	0,12
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi	1	0,06
Bilinmeyen	8	0,46
Uşak Üniversitesi	1	0,06
Yaşar Üniversitesi	171	9,94
Yeditepe Üniversitesi	1	0,06
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	1	0,06
Yıldız Teknik Üniversitesi	3	0,17
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	0,06
Toplam	1721	100

SONUÇ

‘Akran Farkındalığı Eğitimi’ projesi genel olarak değerlendirildiğinde çalışma komisyonu ve katılan öğrencilerimiz açısından çok yararlı bulunmuştur. Gelişmeye açıktır ve yeni projeler önder olmuştur.